

Belediyeler için Çocuk Koruma Politikası Geliştirme, Eğitim ve Uygulama Desteği

Neden belediye özelinde bir çocuk koruma politikası önemli ve gereklidir?

B.M. Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'ne taraf olan bütün ülkelerde olduğu gibi ülkemizdeki bütün çocukların bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaksal ve toplumsal gelişmelerini sağlayacak yeterli bir hayat seviyesine ulaşma hakkı vardır.

Bunun sağlanması için tüm çocuklara **koruyucu bir çevre** sunulmalı ve çocuklara yönelik her türlü ihmal ve istismar **önlenmelidir**.

Çocuklara koruyucu bir çevre sağlanmasının **ön koşulu** ise çocuğun sağlıklı gelişimini destekleyecek **tüm** hizmetlerin **eksiksiz** olarak sunulmasıdır.

Bu çerçevede, ülkemizdeki yerel yönetimlerin de çocuk koruma alanında belirli yükümlülükleri vardır. Bu yükümlülükler arasında **(1)** sosyal hizmet sunmak, **(2)** koruma evleri açmak, **(3)** danışmanlık ve barınma tedbirlerini yerine getirmek bulunmaktadır (Belediye Kanunu 14/a; Çocuk Koruma Kanunu 45/a).

Bu görevler oldukça kapsamlıdır ve ayrıntılı bir planlama gerektirmektedir. Bu nedenle, her belediyenin kendi koşullarına özel olarak hazırlanmış bir **çocuk koruma politikasına** ihtiyacı vardır.

Belediyelerin çocuk koruma politikaları hangi ilkelere sahip olmalıdır?

Kapsayıcılık

Belediyelerin çocuk koruma politikaları, belediye sınırları içerisinde yaşayan bütün çocukları kapsayacak biçimde tasarlanmalıdır. Çocuk koruma politikaları, sadece korunma ihtiyacı olan çocukların değil, özel ihtiyaca sahip çocuklar da dahil bütün çocukların haklarının güvence altına alınmasını sağlayacak şekilde geliştirilmelidir.

Ayrımcılık yasağı

Belediyelerin çocuk koruma politikaları, çocukların cinsiyet, yetenek, ırk, köken, durum veya yaşına bakılmaksızın hepsinin ihtiyaçlarını karşılayan hizmetlerin sunulmasını sağlamalıdır. Belediye sınırları içinde yaşayan her çocuk verilen hizmetlere ulaşabildiği ve bu hizmetlerden eşit düzeyde faydalanabildiği sürece hizmetler bütün çocukları korumaya yönelik olacaktır.

Bütüncülük

Belediyelerin çocuk koruma politikaları, çocukların bütün haklarını korumayı hedeflemelidir. Çünkü, çocuklar ancak bütün hakları güvence altına alındığında gerçek bir koruyucu çevreye sahip olabilirler. Belli bir bölge veya zaman diliminde öne çıkan bir ihtiyacın karşılanması için belli bir hakka veya hak kümesine odaklanmak gerektiği durumlarda da bütün diğer hakların gözetilmesi gerekir.

Çocuğun yararına öncelik verilmesi

Belediyelerin çocuk koruma politikaları, belediye hizmetleri planlanırken çocukların ihtiyaçlarının (oyun, spor, kültürel etkinlikler, eğlenme, eğitim, dinlenme, korunma vb.) karşılanmasına öncelik verilmesini sağlayacak şekilde oluşturulmalıdır. Bütçe planları da bu ilkeye uygun şekilde hazırlanmalıdır.

Önleyicilik

Belediyelerin çocuk koruma politikaları hazırlanırken, belediyeler tarafından çocuk haklarının güvence altına alınmasına yönelik hizmetlerinin gereği gibi yerine getirilmesinin, çocuk ihmal ve istismarı, madde bağımlılığı, suça sürüklenme gibi riskleri önlemenin en önemli araçlarından biri olduğu unutulmamalıdır. Önleyici politikaların başarısı, müdahale edici politikaların gerektireceği yüksek maliyetlerden kaçınılmasını sağlar.

Katılımcılık

Belediyelerin çocuk koruma politikaları, düzenli olarak çocuklara ve ailelerine ihtiyaçlarını ve görüşlerini soran ve hizmetlerin hazırlanması ve sunulmasına katılımlarını sağlayan bir yapı oluşturulmasını sağlamalıdır. Çocukların kendilerini ilgilendiren her konuda görüşlerini ifade etme hakkı vardır. Gerçek bir çocuk katılımı sağlamak için usullerin düzenlenmesi ve bunların tüm yöneticiler tarafından benimsenmesi gerekir.

Kırılgan gruplara özen gösterilmesi

Belediyelerin çocuk koruma politikaları, kırılgan gruptaki çocukların güvenliklerinin, korunmalarının ve fırsatlara olan erişimlerinin sağlanmasına özel bir dikkat gösterilerek hazırlanmalıdır. Hizmetler planlanırken, bu gruptaki çocukların desteklenmesine öncelik verilmeli, bu gruptan başlayarak hizmetler yaygınlaştırılmalı ve her çocuk için ulaşılabilir kılınmalıdır.

Belediyeler çocuk koruma politikalarını nasıl geliştirmeliler?

Çocuk koruma politikalarına doğru 9 adım

1. Temel **prensipleri** saptama
2. Veri analizine (*çocuk nüfusunun durumu ve mevcut hizmetlerin kapasitesi*) dayalı **ihtiyaç belirleme**
3. Sunulacak hizmetlerin **esaslarını** belirleme
4. **İyi uygulama** örneklerinin analizi
5. **Mevzuat** analizi
6. Katılımcı yöntem (*çocukların, hemşerilerin ve alan çalışanlarının katılımı ile*) ile **politika** geliştirme
7. Zamana dayalı **eylem planı** hazırlama
8. Kurumlar arası **işbirliği ve eşgüdüm** sağlanması
9. Eylem planının uygulamasının **izleme-değerlendirmesi**

Çocuk koruma politikasının sahip olması gereken asgari kapsam

- Her çocuğun sağlıklı gelişim durumunu izleyecek ve ailenin çocuğa bakım kapasitesini destekleyecek mahalle bazlı sosyal hizmet faaliyeti sunulması
- Her çocuğun yeterli yaşam standardına (güvenli bir ev, eşyalar, kendine ait bir yatak, vb.) ve gelişimi için gerekli materyallere (oyuncak, kitap, giysi vb.) sahip olması için destek hizmetleri sunulması
- Her çocuğun, yeterli ebeveyn bakım ve gözetiminden yararlanabilmesi için ebeveynlere yönelik eğitim, gece ve gündüz bakımı, bakıcı desteği vb. hizmetlerin sunulması
- Hamilelikten itibaren her ebeveynin ve çocuğun (18 yaşını tamamlayıncaya kadar) erişebileceği bir sosyal destek sisteminin (çocuklara ve ailelerine yönelik rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, çocuk ve ergenlere yönelik yaşam becerilerini geliştirici eğitim ve danışmanlık hizmetleri vb.) bulunması
- Hamilelikten itibaren çocuğun sağlıklı gelişimi için (beslenme dahil) düzenli sağlık kontrolünden geçirilmesini sağlayacak ve gelişimini destekleyecek sağlık hizmetlerinin sunulması
- Her çocuğun okul öncesi dahil eğitime erişimini sağlamaya yönelik hizmetlerin sunulması (kreş, etüt merkezi, okul devamını takip sistemi vb.)
- Her çocuk için yaş ve gelişim durumuna uygun eğitim, kültür, spor, oyun alanı vb. hizmetlerin sunulması
- Her çocuğun gelişim durumuna uygun toplumsal yaşama katılım olanağına sahip olması için mahallelerin çocuklar için güvenli hale getirilmesi
- Her çocuğun hizmetlerin planlanması ve sunulmasına katılım olanağına sahip olması için karar alma mekanizmalarında çocukların bulunmalarını sağlayacak modeller geliştirilmesi

Çocuk koruma politikası hazırlığında ve uygulamasında **Hümanist Büro** sizi nasıl destekleyebilir?

Hümanist Büro, kamu ve özel sektöre ait yerli ve yabancı kurum ve kuruluşlara uluslararası ve ulusal mevzuat bağlamında çocuk hakları ve insan hakları konularında danışmanlık hizmetleri vermektedir.

Çocuk hakları alanındaki 30 yılı aşkın deneyimimizi sizinle paylaşarak, kurumunuz için bir çocuk koruma politikası hazırlamak ve bu politika belgesinin uygulamaya konulabilmesi için gerekli tanıtım, eğitim ve izleme çalışmalarını yürütmek konularında size en uygun ve etkili desteği sunabiliriz.

Bu kapsamda;

- (1) Belediyeniz özelinde bir **çocuk koruma politika** belgesi hazırlayabilir,
- (2) Hazırlanan çocuk koruma politikasının **tanıtımını** yapabilir,
- (3) Belediye çalışanlarının ve ilgili tüm tarafların çocuk koruma **kapasitelerinin güçlendirilmesini** sağlayabilir, ve
- (4) Çocuk koruma politikasının uygulamasına yönelik **izleme-değerlendirme** çalışmalarını yürütebiliriz.